

#3 HANDLAR OM

Uthållighet

Sjukhuskyrkan stöttar under pandemin

SID 6-8

*Arkitekten om
Bromma kyrkas tillbyggnad*

SID 10-11

*Drop-in för
att fira det stora i livet*

SID 4-5

PERSPEKTIV PÅ UTHÅLLIGHET

GE INTE UPP

”Den största äran i livet ligger inte i att aldrig falla, utan i att resa sig varje gång vi faller.”

NELSON MANDELA

DU GÖR SKILLNAD

”Jag känner dina gärningar, din kärlek och din tro, ditt tjänande och din uthållighet, och jag vet att dina senaste gärningar är fler än dina första.”

JOHANNES UPPENBARELSE 2:19

VI KLARAR DET

---

*”Håll ut, vi klarar det. Vi har kommit ganska långt ändå.
Vi klarar det, hela vägen, det ska sluta så. Vi började på noll, två tomma själar.
Fyllde i varann och byggde upp ett liv. Som många andra gör, visst går man vilse.
Och hittar tillbaka. Men du, vi klarar det”*

BO KASPERS ORKESTER
"HÅLL UT"

BROMMABLADET

Ansvarig utgivare: Torbjörn Gustavsson

Redaktör: Mathilda Bäcklin

TRYCK & LAYOUT

Åtta.45 Tryckeri AB. Upplaga: 26 000 ex
Layout: Mathilda Bäcklin. Original: Kolossal

OMSLAGSFOTO

Kristina Strand Larsson/lkon.

EXPEDITIONENS ÖPPETTIDER

Mån–fre 9–12 och 13–15

Växel: 08-564 355 00

www.svenskakyrkan.se/bromma
bromma.forsamling@svenskakyrkan.se

BROMMA KYRKA

Gliavägen 100, T-Brommaplan
buss 117, Tfn: 564 355 00

FAMNEN OCH EXPEDITION

Stopvägen 120, T-Brommaplan
Tfn: 564 355 00

ÄNGBYKYRKAN

Kyrkbacken 9, T-Islandstorget
Tfn: 564 355 00

KVARTERSKYRKAN MARIEHÄLL

Bällstavägen 44
Tfn: 564 355 00

INNEHÅLL

<i>Drop-in för dop & vigsel</i>	4
<i>"Människors tålamod förundrar mig"</i>	6
<i>Korsordet</i>	9
<i>En del av något större</i>	10
<i>Finnes: Sällskap och samtal utombus</i>	12
<i>Alla kan sjunga!</i>	13
<i>Vad vill du berätta för framtida generationer?</i>	13
<i>På gång i Bromma</i>	14
<i>Jubileumsboken Bromma kyrka 850 år</i>	16

LEDARE

Uthållighetens tid

När jag skriver detta har jag varit ute i Prästgårdens trädgård och konstaterat att björnbären växer och frodas. Några veckor till med lite sol och värme så ...

Samtidigt vet jag ju att björnbären är mogna när sommaren i det närmaste är slut. Ett björnbär är bärare av hela sommarens värme, sol och minnen.

Våren och sommaren har för många varit en tung period. Ensamhet, osäkerhet och oro inför vad som är och över vad som skall komma har varit bärande teman i många av de samtal jag som kyrkoherde har haft. Saknad över, och längtan efter, "vanliga" relationer med vänner, barn och barnbarn har påverkat mer än vad vi i nuläget kan förstå. Det kommer att ta tid innan vi till fullo kan härbärgera alla de känslor som den här perioden har gett upphov till.

Mitt i allt detta har församlingen arbetat på. Vi har mött upp människor i olika livsfaser och behov utifrån de förutsättningar och begränsningar som finns. Med andra ord har vi fortsatt att göra det kyrkan alltid har gjort; utifrån en kristen tro tjänat

de människor och det samhälle där vi verkar. Det kommer vi att fortsätta göra eftersom det är vår uppgift. De praktiska uttrycken för detta förändras men utgångspunkten är alltid densamma.

Jag blir glad när jag hör om alla de olika initiativ som tas för att hjälpa en medmänniska. Det kan vara att höra av sig till någon som är ensam, att hjälpa till med att handla eller bara en stund dela erfarenheter. Det är så vi definierar och upprätthåller ett samhälle vi inte kan ta för givet. Det är ett gemensamt ansvar som kanske blir än viktigare nu när hösten kommer. Det är nu vi behöver vara uthålliga.

Var rädda om er och om det som verkligen betyder något!

Torbjörn Gustavsson, kyrkoherde

Foto: Johanna Norlin

Drop-in för dop och vigsel

Foto: Joakim Carlström/Ikon.

Ibland är det roligt att planera, längta och se fram emot något. Men det kan vara ännu festligare att fira det stora i livet här och nu. I september bjuder Bromma församling in till drop-in i Bromma kyrka, både för er som vill gifta er och för dop.

Det blir inte alltid som man tänkt sig. Kanske blev det stora bröllopet framskjutet eller dopet som hela släkten skulle resa till inställt. Efter ett 2020 fyllt med osäkerhet och kraschade planer finns det kanske inget viktigare än att fira kärleken, oavsett om det är till en partner eller till ett barn. I september äger årets mest kärleksfulla dag rum i Bromma kyrka.

Att viga sig eller döpas när församlingen bjuder in till drop-in för dop och vigsel kan spara mycket tid och pengar. Helt plötsligt behöver ni inte fundera på inbjudningar, mat och bordsplaceringar – församlingen tar fram det som behövs för er dag.

– Vi vill göra er dag lika stor och personlig men lite enklare. Vi ordnar lokalen, musiken, dopklänningen, prästen, tårtan och kaffet, ni behöver bara dyka upp som ni är, berättar biträdande kyrkoherde Cathrine Nordqvist.

Det enda ni behöver tänka på är att ta med era legitimationer, och om ni ska viga er behöver ni en giltig hindersprövning från Skatteverket.

Att delta i en drop-in-dag är speciellt. Bromma församling har tidigare haft drop-in för dop och vigsel i Bromma kyrka. Förättningarna hölls då inne i kyrkorummet och fiket dukades upp i Klockargården

bakom kyrkan, precis som det kommer vara det här året. Det var högtidligt och rörande, menar Cathrine.

– Det vackraste i kyrkan är när kärleken är helt närvarande, det behöver inte vara en stor ceremoni eller många gäster. Ni behöver inte planera allt in i minsta detalj. Det räcker med att ni är där, ser varandra och njuter av den här stunden, berättar hon.

Att viga sig eller döpas i Bromma kyrka är en lång tradition för många familjer. Kyrkan är en del av Brommas identitet. För två år sen firade den hela 850 år vilket gör henne till Stockholms äldsta byggnad som fortfarande är i bruk. Att viga er eller döpa ert barn här gör att ni får ni vara med och skriva historia.

– Det en väldigt vacker miljö där oförglömliga minnen skapas.

Helgen när drop-in-dopet och vigseln äger rum är sista helgen som Bromma kyrka är öppen innan hon stängs igen. Den här gången ska en ny orgel installeras längst bak i kyrkorummet. Den andra lördagen i september blir alltså sista chansen att fira i Bromma kyrka innan vintern kommer.

– Det finns inte någon anledning att vänta. I år måste vi vara extra noga med att ta tillvara på det värdefulla i livet! säger biträdande Cathrine Nordqvist.

Mathilda Bäcklin

DROP-IN DOP & VIGSEL

Tid: lördag 12 september kl. 10.00–15.00

Plats: Bromma kyrka, Gliavägen 100

Det här behöver du:

För vigsel:

- Att minst en av er är medlemmar i Svenska kyrkan
- En giltig hindersprövning, som görs hos Skatteverket
- Era legitimationer
- Ringar

För dop:

- Personnummer på den som ska döpas
- Båda vårdnadshavarnas underskrift (om personen är under 18 år)
- Legitimation, för vårdnadshavare om ett barn ska döpas, din egen om du som vuxen ska döpas

Ingen anmälan krävs.

---

*”Människors
tålamod
förundrar mig”*

Foto: Mathilda Bäcklin.

Våren och sommaren har troligtvis sett annorlunda ut för oss alla, och när det mest oväntade händer vill vi inte stå ensamma. På Karolinska universitetssjukhuset i Solna finns sjukhuskyrkan för att stötta sjuka, närstående och personal.

Varje morgon tänder prästerna och diakonerna tre ljus; ett för patienterna, ett för de närstående och ett för personalen. Ljusen brinner sen hela dagen i Rum för stillhet på Karolinska universitetssjukhuset.

Kyrkan har i århundraden funnits för de sjuka och stöttat dem. I Matteusevangeliet säger Jesus ”jag var sjuk och ni såg till mig” – det har sjukhuskyrkan sin grund i.

I Rum för stillhet kan du möta präster, diakoner och pastorer. Vissa dagar finns också en ortodox präst och muslimska koordinatörer på plats. Vid behov kan personalen också hjälpa dig att få kontakt med andra trossamfund.

– Vi sätter människan i centrum. Vi frågar inte om tro, den som vill möta oss får möta oss. Och vi pratar om det som den som möter oss vill prata om. Man får vara anonym om man vill och vi tystnadsplikt, berättar Mona Westerlund Lindberg som är sjukhuspräst.

Rum för stillhet är ett neutralt rum som kan passa flera olika trosinriktningar eftersom det inte finns några religiösa symboler här. Här hittar du en ljusbärare, en nalle, sjukhuskyrkans symbol och längst ner i ett hörn en pil som pekar mot Mecka.

– Här får man skapa sin stund, sitt rum. Den som vill kan göra det här rummet till sin kyrka, men det går också bra att använda det för till exempel meditation, förklarar Mona.

Hon berättar om en gång när det var en muslim som förrättade sin bön längst

bak i rummet samtidigt som sjukhuskyrkan firade en kristen mässa. När den muslimska kvinnan var färdig med sin bön satte hon sig för att lyssna på mässan och vad de hade att säga om Gud.

– Då blir Gud stor. Större än vi kan förstå.

Vid entrén till sjukhuskyrkan finns en bok där besökaren kan skriva en hälsning. Det är en blandning av böner, kärlek, ilska och sorg som täcker sidorna. Rum för stillhet har blivit en plats där man både kan avlasta det som tynger och fira det stora i livet.

– Rummet betyder så mycket. Här i Sverige besöker vi ofta kyrkor när det inte är gudstjänst, vi söker en plats för lugn och ro.

Mona har arbetat som sjukhuspräst i 17 år och har mött många människor under den tiden. Vanligtvis får sjukhuskyrkan besök av de som rör sig i sjukhusvärlden men under våren har besöken varit färre. Spridningen av coronaviruset har bland annat gjort att anhöriga inte längre får besöka sjukhuset.

Personalen i sjukhuskyrkan har i sin tur fått anpassa sig efter den nya situationen och följer de säkerhetsföreskrifter som finns. De klär sig vid behov i skyddskläder när de besöker de sjuka och har fått tänka mer kreativt i verksamheten.

– Anhöriga vill vara med när någon är svårt sjuk, vi kan vara länken till de anhöriga, förklarar Mona.

SJUKHUSKYRKAN

Sjukhuskyrkan samarbetar med sjukhuspersonalen kring frågor om livsåskådning, etik och tro. Om du vill komma i kontakt med sjukhuskyrkan kan du antingen ringa dem direkt eller prata med sjukvårdspersonalen. Medarbetarna har tystnadsplikt och för inga journaler. Sjukhuskyrkan kan även förmedla kontakt med andra religioner och samfund.

Hon berättar att de har mött närstående i parken utanför eftersom de inte får komma in på sjukhuset just nu. De har också pratat i telefon med dem och kan hålla andakt med videolänk från sjukbädden så att hela familjen kan delta.

– Det sorgligaste och svåraste just nu är att inte kunna vara nära varandra, att inte kunna träffa sina äldre och sina sjuka. Att inte kunna hålla någons hand eller lägga en arm om någons axlar. Det är jobbigt att hålla avstånd när livet är som svårast.

I de tillfällen när någon är döende och de anhöriga inte kan närvara har nya idéer kommit fram. Diakon Åsa Högman har vid utfärdsbönen* haft med sig ett hjärta och ett kors i trä. Hjärtat har då fått ligga på patientens hjärta och korset på patientens bröst under ceremonin. Efter bönen får

korset ligga kvar på bröstet men hjärtat spritas av och skickas hem till familjen.

– Det är så viktigt när man inte kan vara fysiskt närvarande att få något konkret, inte bara ord utan något som kommer hem till dig, berättar sjukhusprästen Mona.

Trots att inget är som vanligt fortsätter sjukhuskyrkan med sina dagliga rutiner. De tänder de tre ljusen varje morgon och stöttar människorna de möter.

– Människors tålamod förundrar mig. De har varit ledsna men det har funnits en stor acceptans för att det är som det är just nu. Det är stort att se hur otroligt stark livskraften är trots sjukdom och död, att se hur man kan fortsätta leva trots att det värsta kanske precis har hänt.

Hösten är svår att planera men sjukhuskyrkans personal tycker att det är

givande att tänka nytt för att kunna vara med i samarbetet runt en patient. Och på sjukhuset finns det inte bara covidsmittade; det föds fortfarande barn och olyckor fortsätter hända.

– Sjukhuskyrkan behövs för att människan har andliga behov. Livet fortsätter här, livet pausar inte. Våra planer måste ibland ändras men kyrkan ska vara närvarande i livet, menar Mona.

Sjukhuskyrkan har som vanligt dygnet-runt-beredskap och finns på plats inom en timme för akuta ärenden.

– Det uppstår ofta nya situationer. Genom åren har jag själv fått lära mig så mycket av de människor jag möter.

Mathilda Bäcklin

* Utfärdsbön – en andakt vid dödsfall.

KAN MAN VISA FILM MED SPETS ELLER PLATS FÖR SOPOR	↴	FINNS BÅ- DE STORA & LILLA I DALSLAND	OGENÄ- GENHET ATT ARBETA	MJUKT TYG	VASSA REDSKAP	BLIR ÖST OCH ORT	↴	FAR AFFÄR	NATIONAL- PARK	KÖR I UPPSALA	TUR ELLER STÄLLA UPP	REGENT			
FRISTAD															
FÖR- SKÖNADES GYCKEL															
↵			KULTUR- LOKALER MERIT- LISTA							PÅSTOD DEL AV AXEL OCH HANDEN					
SJUDA							KÄRVAR ELLER BE- STRIDER GITTER								
ALKOHOLHALTIGT TILLBEHÖR TILL KAFFE					UTESLUTA & RENGÖRA SVULSTER & VÅTSKOR						BÖRJAR KYRKO- ÅRET MED	ANVÄNDA ETT SINNE			
MJÖLKSOCKER															
SKIVA		ÅKER				RYSSJA ACKORD			SKRED FLYGER OMKRING						
NYHETS- BYRÅ		SKÅR	NYHETS- BYRÅ	VÄMJDEN VID											
ÄR INTE MOGET				VILL INTE PUTTA INFOGAD VÄXTDEL			VÄXT OCH GÅNGART STÅR GIFT I					INTE BEREDDA			
SPRÅNG- ÄMNE						PRONOMEN SKRIV- BORDS- PRODUKT			RIKTNING VILL FIS- KARNA & BARN HA						
SKINN ELLER VILOPLATS			FÖRSLAG ELLER KROPPS- RÖRELSE							RÄCKA PROFET					
I VÄG			UT- TRYCK- FULLA												
				INTER- NATIONEL- LA TÄV- LINGAR				FLOD HONA			LOFT EL- LER STOD I BEGREPP ATT	SES I HOV OCH KLÄDER			
				FÅR DEN SOM MÅS- TE LÄMNA							KEMISKT TECKEN FÖR KOL	ANVÄNDS TILL KLOT STAD MED KUNG			
				↵	UDDA PLAGG	STAD I TYSKLAND									
				NEUROLOGISK SJKDOM											
				JORDART						VIMMEL- KANTIG	STÅR OFTA VID Å VÄSEN				SPANSK LIGATUR
Ja, över allt skall hans härlighet vara en skärm, ett tak som ger skugga under dagens hetta, ... (Jesaja)				BÖND- RULLE											
				Korsords- konstruktör: Lars-Göran Sjöni ©	STADGA ELLER KONSTRUKTIONSVIRKE										

Vi lottar ut Och Gud skapade människan: noveller inspirerade av bibelns berättelser till 3 rätta svar. Mejla ditt svar till bromma.kommunikation@svenskakyrkan.se eller skicka korsordet till Bromma församling, Box 45, 161 26 Bromma. Märk kuvertet "korsordet". Vi vill ha ditt svar senast 25 september. Glöm inte att skriva din adress.

TILLBYGGNADEN VID BROMMA KYRKA

EN DEL AV NÅGOT STÖRRE

När arkitekten Karolina Keyzer och hennes team på OKK+ började arbeta med tillbyggnaden vid Bromma kyrka frågade de sig om det ens gick att bygga nytt här. De behövde lära känna kyrkan på djupet för att bygget skulle ske på hennes villkor. Teamet kom fram till att Bromma kyrka byggts till i alla tider efter församlingens behov, en identiteten som snart utvecklats med ännu en del.

Det nya kapellet vid Bromma kyrka började planeras för flera år sen och har nu börjat ta form. Arkitekten Karolina Keyzer och Bromma församlings kyrkoherde Torbjörn Gustavsson har båda lagt mycket tid och energi på att det ska bli så bra som möjligt.

De båda anser att den här byggnaden ska hålla i minst 300 år och åldras med värdighet.

– Det är viktigt att den blir färdig med en tanke, säger kyrkoherde Torbjörn Gustavsson. Karolina Keyzer håller med.

– Allting är inte bara köp och sälj.

Byggnaden ska stödja verksamheten och inte ta uppmärksamhet från den, menar hon.

– Det är viktigt att kapellet blir en logisk del som kan förklaras, att det blir en självklarhet i Bromma kyrka, fyller kyrkoherden i.

Karolina Keyzer har lång erfarenhet av arkitektur och har alltid varit intresserad av hus och byggnader.

– Jag älskar att arbeta med gamla hus. Det är upplevelsen av huset som är det intressanta. Känslan av att något har pågått, att vi är en del av ett skeende. Vi tappar lätt det idag när allt ska vara slätt och nytt, vi missar det lite skeva efter ett liv. Att återbruka och använda gammalt kan vara en trygghet, att känna ett släktskap genom sina ting – för de har också en historia.

Alla byggnader har sin egen historia och charm men Karolina har alltid tyckt att det är något lite extra speciellt med kyrkoarkitektur.

– Jag har varit inne i alla kyrkor på Gotland, berättar hon. Hon berättar också

om den lilla träkyrkan i Skällerud i Dalsland som hon besökte som barn och om hur hon var med i arbetet att restaurera Katarina kyrka i Stockholm efter att den brann på 90-talet.

– Är det någon byggnad som bär symbolik och betyder lite mer är det en kyrka. Oavsett om du deltar i församlingen eller inte, förklarar hon.

Torbjörn håller med.

– Ibland när jag tittar på Bromma kyrka ser jag de röda stenarna som är utplacerade på utsidan av byggnaden. Jag tycker att det är så intressant för om du tittar noga ser du att de inte bara är placerade på måfå. Stenarna har inte bara haft en funktion, de har också placerats ut för att de är vackra. Den här

”Det ska synas att det är omhändertaget och att någon bryr sig om det.”

byggnaden har betytt så mycket att man ville göra den fin.

Att en plats som betyder så mycket för så många kan dra igång starka processer när den ska byggas ut har båda förståelse för.

– Känslor är viktiga och de hänger ihop med något annat. Har man sett Bromma kyrka på ett sätt hela sitt liv är det så man vill ha den. Därför är det viktigt med vördnad och respekt, både för det religiösa uttrycket och för livets skeden som dop, vigslar och begravningar. Det är också viktigt att få delta och säga vad man är orolig för, säger Karolina.

– För mig var det viktigt när vi letade en arkitekt att hitta någon som har respekt för platsen, för dess minnen, historia och syfte. Man får inte missa känslan för människor och det inre livet, säger Torbjörn.

Nya utbyggnader har tillkommit varje århundrade i Bromma kyrka. De nya delarna av kyrkan passade kanske inte in när de byggdes, men idag känns de självklara där. Kyrkan har fått växa långsamt efter församlingens behov.

När idén till utbyggnaden skulle tas fram inspirerades Karolina och hennes team av den gamla sakristian framme vid koret. Den byggdes under medeltiden för funktion och för prästens behov av förberedelse och bön. Arkitektteamet ville framhäva den äldre kyrkan och bygga nytt bredvid, den här gången för församlingens behov och bön.

– Den nya utbyggnaden är liten men en del av något större. Den står vid sidan av. Vi ser den som en lillebror som både lutar sig mot vapenhuset från 60-talet och som samtidigt stöttar upp kyrkan. Ett litet hjälphus. Det ska inte ta över eller skryta, den ska se ut som en naturlig del av Bromma kyrka, en ny möjlighet, förklarar Karolina Keyzer.

Tanken med kapellet är att besökaren ska kunna sitta där inne och samtidigt se minneslunden och vara en del av den. Från minneslunden kan man se in i kapellet och på så sätt bli en del av det. Utanför syns glittrande vatten som kan vara en tröst eller en tankens flykt. Det finns också en bänk på utsidan där man kan luta sig mot kapellet, precis som det i sin tur lutar sig mot kyrkan.

– Det var viktigt att det inte blev ett vanligt rum, men inte heller ett ovanligt rum – att det blir ett värdigt rum, menar Karolina.

Under skissandet på utbyggnaden av Bromma kyrka har det varit viktigt med tillgänglighet. Allt som har gjorts är hjälpinsatser för att tillgängliggöra allt det som redan finns i kyrkan. De äldre delarna tas tillvara och kommer inte att skymmas av den nya byggnaden. Materialvalen i den nya delen av kyrkan har varit genomtänkta för att de ska vara hållbara och åldras på ett fint sätt.

– Det är intressant att se något växa fram. Att få in känslan i något. Jag är oviktig i det stora hela men viktig i delen, menar kyrkoherden.

– Eller hur! Därför är det så viktigt att det blir så bra som möjligt. Det ska kunna åldras vackert, det ska inte ha ett bäst-före-datum. Det moderna i bygget ska kunna åldras så att det sen går in i tidlösheten. Det måste inte alltid vara pyntat men det är viktigt att det ska synas att det är omhändertaget och att någon bryr sig om det, fyller Karolina i.

Bygget av kapellet och reoveringen av vapenhuset startade i början av 2019 och pågår fortfarande. Det har dragit ut på tiden och församlingen väntar på att få se den färdiga byggnaden.

– Det blir aldrig som man tror. Det här är ett viktigt hus och bland det finaste uppdrag jag har varit involverad i. Ibland när jag känner mig frustrerad över att bygget tar så lång tid måste jag försöka tänka på vad är viktigt och vad som är inte viktigt. En gång när jag var här för att se byggprocessen såg jag dig hålla i en begravning utomhus och då blev det tydligt vad som faktiskt är viktigt här, säger Karolina till Torbjörn.

– Vi ger oss inte förrän vi är klara. Vi ska lämna det här kapellet så att det i princip går att strunta i det, det ska sköta sig själv. Vi lämnar det så att det kan gå vidare till kommande generationer, säger Torbjörn.

Snart har Bromma kyrka en ny tillbyggnad. Och tillbyggnaden har fått en egen personlighet – en lillebror. En hjälpkraft utanför som stöttar hela kyrkan.

Mathilda Bäcklin

Foto: Magnus Aronsson/Ikon.

Saknar du småpratande och sällskap och känner att du behöver röra lite på dig, men orkar eller har inte tid för en längre strapat? Då är Promenad och prat något för dig. Deltagarna ses utomhus varje vecka och tar en promenad tillsammans men håller ett visst fysiskt avstånd till varandra.

– Promenad och prat är en möjlighet för den som sitter isolerad i hemmet att komma ut och träffa andra människor. Till viss del finns en hälsofrämjande tanke med promenaderna, men fokus ligger på samvaro. Vi går i ungefär en timme med paus och det är den som går långsammast som bestämmer takten, säger Lotta Lundberg, diakoniassistent i Bromma församling och initiativtagare till promenaderna.

Promenad och prat är ett enkelt och kravlöst sätt att träffa andra. Det krävs ingen föransmälan utan är bara att dyka upp. Den som vill gå hela sträckan gör det, men det går precis lika bra att bara följa med en bit. Gruppen bestämmer tillsammans var de ska gå, men det är vägar som är framkomliga för den som har rullator, käpp eller andra

hjälpmedel. Promenad och prat ska inte blandas ihop med pilgrimsvandringar som Lotta också ansvarar för.

– En pilgrimsvandring handlar om andlig utveckling. Det är ofta en längre vandring där deltagarna reflekterar, enskilt eller tillsammans, och gör lika mycket en inre som en yttre resa. Syftet med Promenad och prat är mer omedelbart. Det handlar om att tillfredsställa det sociala behovet och är precis vad det låter som, en promenad där vi pratar om allt möjligt.

När Lotta drog igång vandringarna hoppades hon att de skulle leda till nätverkande, ge upphov till nya kontakter och knoppa av sig i fler promenader.

– Och det har infriats. När vi slutade med torsdagsvandringarna innan sommaren

tog några i gruppen över. De har setts vid sommarkyrkan vid Bromma kyrka och promenerat kring kyrksjön.

Hanna Fjällman

PROMENAD OCH PRAT

När? Tisdagar kl. 11.00

Var? Gruppen möts vid bänken utanför Farnen, Stopvägen 120

Hur? I ur och skur

Kontakt: Lotta Lundberg, 08-564 355 30, lotta.lundberg@svenskakyrkan.se

---

Foto: Mathilda Bäcklin.

ALLA KAN SJUNGA!

Har du hört att du inte kan sjunga? Nonsens – alla kan sjunga! Bromma församlings nya kör Bliss är öppen för dig, oavsett vem du är. Nu kan du dessutom öva var du än befinner dig eftersom det är en digital kör.

Visste du att du mår bättre av att sjunga? Sången minskar stress, du blir gladare, får bättre andning och du lär dig att njuta av nuet. När passar det då bättre än nu att börja sjunga i en kör? Bromma församlings nystartade kör Bliss är öppen för alla – oavsett om du kan sjunga eller inte.

Bromma Bliss är en kör med fokus på glädje, värme och lust. I kören sjunger och övar de låtar i blandade stilar, mest pop och gospel.

– Att sjunga tillsammans med andra på dessa grunder slår det mesta, berättar körledare Helén Grahn.

Till en början har Bliss varit en digital kör där medlemmarna har övat på att sjunga med appen We Are Voice. Där har alla som vill vara med i kören kunnat ladda ner appen och följa de instruktioner som Helén delat.

Efter att ha övat en hel sommar var och en för sig med hjälp av appen hoppas de att kunna ses på riktigt i höst. Kanske i form av en flashmob.

– Jag hoppas verkligen att vi kan ses i höst, det vore så roligt! Men vi följer självklart myndigheternas rekommendationer. Om vi inte kan ses fysiskt har vi appen som vi kan fortsätta öva med.

Oavsett var övningarna sker är kören öppen för alla som vill sjunga.

– Bliss passar för alla som vill och vågar – alla får plats! Det är en stor risk att du både utvecklas som sångare och som människa i kören.

Om du vill vara med i Bliss kan du besöka församlingens hemsida eller kontakta Helén Grahn, kontaktuppgifter hittar du på tidningens baksida.

Mathilda Bäcklin

Vad vill du berätta för framtida generationer?

I Brommas kyrkor hittar vi ständigt tecken från de generationer som använt kyrkan innan oss. Små spår av gudstjänstfirare, brommabor och besökare. Nu har du en unik möjlighet att föra vår historia vidare till framtida generationer.

Den nya byggnad som byggs vid sidan av Ängbykyrkan kommer bland annat innehålla ett nytt kapell. I det nya kapellet kommer Bromma församling mura in en liten låda – en tidskapsel – i väggen. Frågan är bara vad lådan ska fyllas med. Hur kan man ge en bild av kyrka, tro, Bromma församling och Sverige som en tidsmärk för 20-talet?

– Vi gör det dels för att det är en tradition men också för att det är spännande att tänka på vad vi vill skicka med oss från 2020. Finns det någon vink om hur vi tänker idag? berättar kyrkoherde Torbjörn Gustavsson.

Om kyrkoherden själv fick välja något att lägga i lådan hade han valt ett nummer av Brommabladet.

– När man läser gamla församlingsblad från till exempel 60-talet ger de en bild av den tiden. De är intressant att se de gamla bilderna och läsa texterna. De i framtiden uppfattar nog dagens församlingsblad på samma sätt.

Vad vill du skicka vidare till framtiden? Vad tycker du är viktigt att berätta om dagens Bromma? Skicka ett mejl med ditt förslag till bromma.kommunikation@svenskakyrkan.se så har du en chans att vara med och berätta historien.

Mathilda Bäcklin

På gång i Bromma

Foto: Bromma församling.

PILGRIMSVANDRA I HÖST

Lördag 5 september

Följ med när vi utforskar "Bromma kyrkled". Vi vandrar cirka 20 kilometer där vi passerar de flesta av kyrkorna i Bromma.

Start: kl. 9.30 utanför Ångbykyrkan.

Söndag 20 september

Pilgrimsvandring med frälsarkransen. Med hjälp av frälsarkransens pärlor vandrar vi i närområdet. En vandring på cirka 8 kilometer.

Start: kl. 12.30 utanför Bromma kyrka.

Lördag 3 oktober

Pilgrimsvandring på Hälsans stig runt Brunnsviken. En vandring på cirka 12 kilometer.

Start: kl. 9.30 utanför Koppärtälten vid Hagaparken.

Lördag 17 oktober

Pilgrimsvandring i Västerort med ord från den helige Franciskus. En vandring på ca 7 kilometer.

Start: kl. 9.30 vid tunnelbanan i Hässelbystrand och avslut vid Ångbykyrkan.

Ta med matsäck, bra skor att gå i samt kläder efter väder. Ingen anmälan.

Kontakt: diakoniassistent Lotta Lundberg, 08-564 355 30, lotta.lundberg@svenskakyrkan.se

Foto: Johannes Frandsen/lkon.

Eftermiddagsöppet för de allra yngsta

Efter sommaruppehållet öppnar Barncaféet i Kvarterskyrkan Mariehäll och Öppna förskolan i Ångbykyrkan upp på torsdagseftermiddagarna. Församlingen planerar att öppna den 1 september, men ändringar kan förekomma. Håll utkik på hemsidan!

Öppna förskolan har öppet måndag–onsdag kl. 9.00–13.00, torsdag kl. 9.00–15.00 och fredag kl. 9.00–13.00. På grund av risk för smittspridning kan Öppna förskolan endast ta in tio barn och tio föräldrar i lokalerna.

Kontakt: församlingsassistent Christina Carnhoff, 08-564 355 26, christina.carnhoff@svenskakyrkan.se

Barncaféet har öppet måndag–onsdag kl. 9.00–12.00 och torsdag kl. 12.00–15.00. På grund av risk för smittspridning kan Barncaféet endast ta in sju barn och sju föräldrar i lokalerna. Därför delas besökare upp i två grupper måndag–onsdag. Den första gruppen kl. 9.00–10.30 och den andra gruppen kl. 11.00–12.30.

Kontakt: församlingsassistent Marika Lingmerth, 08-564 355 02, marika.lingmert@svenskakyrkan.se

Tider och platser kan ändras

Bromma församling vill minska risken för smittspridning av coronaviruset. Församlingen följer myndigheternas rekommendationer och ställer om verksamhet för att öka säkerheten. Det innebär bland annat att tider och platser kan ändras. Mer information hittar du på hemsidan och i annonser i lokaltidningarna.

Foto: Gustaf Helsing/Ikon.

BEHÖVER DU HJÄLP ATT HANDLA MAT?

Är du isolerad i hemmet utan möjlighet att ta dig ut? Då kan Bromma församling hjälpa dig med matinköp.

Kontakt: diakon Ingrid Arvidson, 08-564 355 80, ingrid.arvidson@svenskakyrkan.se.

Samtalsstöd

Behöver du någon att prata med? Församlingens präster och diakoner är tillgängliga för enskilda samtal. Du kan nå dem kl. 9.00–17.00. Ring växeln på 08-564 355 00 för att bli kopplad eller besök hemsidan för direktnummer.

JOURHAVANDE PRÄST

Jourhavande präst lyssnar, och det som sägs stannar mellan er. Kontakta Jourhavande präst via telefon, e-post eller chatt. Du når jourhavande präst via 112 alla dagar kl. 17.00–6.00. Det går också att chatta med jourhavande präst kl. 18.00–24.00 eller att skicka e-post dygnet runt. Läs mer på: svenskakyrkan.se/jourhavandeprest

KONSERTER

Höstens konserter kommer annonseras på hemsidan, i lokaltidningarna och på sociala medier. Håll utkik där för mer information om höstkonserterna!

Ungdomskören drar igång igen!

Är du ungdom och gillar att sjunga? Gå då med i Bromma församlings ungdomskör! Kören övar på onsdagar kl. 18.00–19.20 i Ängbykyrkan med start den 2 september. Precis som i alla andra verksamheter följer församlingen myndigheternas rekommendationer för att minska smittspridningen. Det innebär att tid och plats kan ändras, håll utkik på hemsidan!

Kontakt: musiker Helén Grahn, 08-564 355 29, helen.grahn@svenskakyrkan.se

Foto: Ikon.

STÄLL UPP I KYRKOVALET

Vill du vara med och göra skillnad? Då kan uppdraget som förtroendevald i Svenska kyrkan vara något för dig!

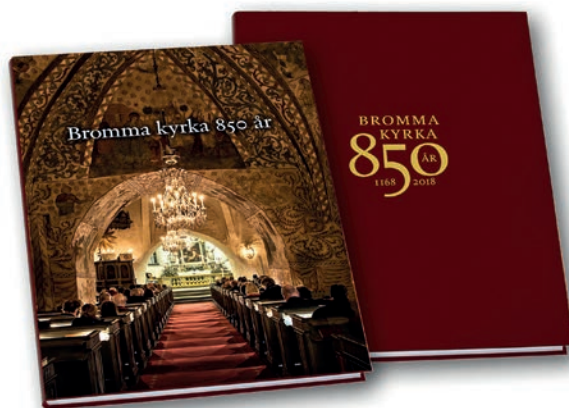
Söndagen den 19 september 2021 är det val i Svenska kyrkan. Förra gången, 2017, ställde nästan 30 000 personer upp som kandidater och 23 000 valdes till minst ett uppdrag.

Kyrkovalet är viktigt eftersom Svenska kyrkan är en demokratisk folkkyrka. Svenska kyrkan är beroende av människors engagemang och i kyrkovalet har du och andra en möjlighet att påverka. När du blir vald inom Svenska kyrkan är du med och bestämmer vad kyrkan ska göra de kommande fyra åren. Det handlar framför allt om vad kyrkan ska göra, vad det får kosta och hur det går under tiden.

Mer information om hur det går till att ställa upp i kyrkovalet hittar du på hemsidan www.svenskakyrkan.se/kyrkoval/stall-upp

Bromma kyrka 850 år

Under flera sekel har människor samlats i Bromma kyrka för att dela sin tro och livets stora händelser. I samband med Bromma kyrkas 850-årsjubileum dokumenterades kyrkans kulturhistoria och betydelse i en praktfull jubileumsbok.

När de äldsta delarna av kyrkan byggdes var samhället och världsbilden helt annorlunda. Sedan dess har generation efter generation bidragit med erfarenheter och visioner, så att både kyrkan och samhället långsamt förändrats till det de är idag.

Alla dessa förändringar har också lämnat spår – en del synliga och andra mer som en aning. Jubileumsboken lyfter fram Bromma kyrka både som byggnad och som fenomen. Du får således följa kyrkan, kyrkomiljön och det omgivande kulturlandskapets utveckling i ett långtidsperspektiv.

Varför byggdes Bromma kyrka? Vem stod bakom projektet? Hur gick en medeltida mässa till? Varför ser kyrkobyggnaden ut som den

gör idag? Vilka har begravts i kyrkan? Frågorna är många. En del av svaren kommer du hitta i boken.

Genom ett tjugotal initierade texter och många vackra bilder får du ta del av berättelsen om en av de äldsta byggnaderna i Stockholm som fortfarande är i bruk – Bromma kyrka.

Det blir garanterat både lärorikt och spännande! Boken kan köpas på församlingsexpeditionen eller beställas på hemsidan.

KONTAKT

PRÄSTER

Torbjörn Gustavsson, kyrkoherde/ kontraktspastor	564 355 25
Cathrine Nordqvist, biträdande kyrkoherde	564 355 07
Åsa Andersson	564 355 22
Niklas Hegenbart	564 355 24
Christer Klausberger	564 355 21
Kaisa Celsing	564 355 71

DIAKONER

Ingrid Arvidson	564 355 80
Rose-Marie Eriksson	564 355 06
Lotta Lundberg (ass)	564 355 30
Clary Nilsson	564 355 14

MUSIKER

Anne-Marie Bodén	564 355 03
Majda Burstedt	564 355 11
Helén Grahn	564 355 11
Lars Lodin	564 355 17

BARN, UNGDOM & KONFIRMATION

Louise Almén	564 355 73
Gloria Arvidson	564 355 74
Cecilia Eriksson	564 355 23
Nicolin Hammarbäck	564 355 27
Sara Jansson	564 355 28
Anton Lindsjö	564 355 12
Marika Lingmerth	564 355 02
Monica Spolén	564 355 37

ÖPPNA FÖRSKOLAN

Christina Carnhoff	564 355 26
--------------------	------------

KANSLICHEF

Anne-Louise Löfgren	564 355 10
---------------------	------------

KANSLISEKRETERARE

Agneta Wizén	564 355 04
--------------	------------

EKONOMISEKRETERARE

Johanna Elfner	564 355 18
----------------	------------

BOKNING OCH RECEPTION

Bodil Hansen	564 355 00
--------------	------------

KOMMUNIKATÖR

Mathilda Bäcklin	564 355 16
Hanna Fjällman	564 355 15

FASTIGHETSTEKNIKER

Lars Lindfors	564 355 05
---------------	------------

HUSMOR

Carin Hildebrand	564 355 08
------------------	------------

KLOCKARE

Carina Karlsson	564 355 09
-----------------	------------

VAKTMÅSTARE

Clas Alered	564 355 19
Fredrik Rosén	564 355 20
Anneli Rydahl	564 355 81

Titta in på församlingens hemsida för aktuell information:
www.svenskakyrkan.se/bromma

Du hittar oss också på Facebook:
Bromma församling

och Instagram:
bromma_forsamling
barnibromma
ungibromma

Kompenserad i enlighet
med ClimateCalc.
www.climatecalc.eu
CC-000093/SE